

دوئل نفس گیر خواننده با هوش مصنوعی

درمانه تاخت و تاز خوانندگان هوش مصنوعی، دیدگاه غلامرضا صنعتگر خواننده مطرح پاپ درباره تأثیر هوش مصنوعی بر خوانندگی خطر جعل صدا و آینده اجرای زنده را جویا شدیم

محمد بهبودی نیا
culture@khorasannews.com

تابستان ۲۰۲۵ یعنی حدود دو سال قبل زانیه مونیه، خواننده‌ای کاملاً ساخته شده با هوش مصنوعی، نخستین تک آهنگ خود را منتشر کرد و پس از مدتی نامش به عنوان نخستین پروژه موسیقایی تماماً مبتنی بر هوش مصنوعی در فهرست‌های رسمی سامانه‌های بین المللی به عنوان یک اثر هنری شد. این خواننده هوش مصنوعی به تازگی نیز با یک شرکت تولید موسیقی، قرارداد تولید امضا کرده است؛ قراردادی که نشان می‌دهد صنعت موسیقی، حضور الگوریتم‌ها را دیگر نه یک تجربه آزمایشی، بلکه ظرفیتی تجاری و جدی تلقی می‌کند. در کشور ما نیز در دو سال اخیر موضوع خوانندگان هوش مصنوعی داغ شده و امسال در اختتامیه جشنواره موسیقی فجر خواننده هوش مصنوعی به نام «آوین» در کنار نوازندگانی که اجرای زنده داشتند، قطعه‌ای موسیقایی را روی صحنه اجرا کرد. امروز با بازتولید صداهایی شبیه ستاره‌های پاپ، مرز میان واقعیت و شبیه‌سازی بیش از هر زمان دیگری کم رنگ شده است. پرسش چالشی اینجااست: آیا مخاطب در نهایت کیفیت و هیجان را انتخاب می‌کند یا اصالت و تجربه زیسته پشت یک حنجره واقعی را؟ آینده خوانندگان با ورود هوش مصنوعی به این حوزه چه خواهد شد؟ آیا باید از آینده ترسید؟ برای رسیدن به پاسخ این پرسش‌ها، با غلامرضا صنعتگر، خواننده سرشناس کشورمان، گفت‌وگو کرده‌ایم. او معتقد است، هوش مصنوعی در نهایت نمی‌تواند جای انسان را در خوانندگی بگیرد.

جناب صنعتگر، برای پرسش نخست علاقمندم بدانم، وقتی برای اولین بار صدای تولیدشده با هوش مصنوعی را شنیدید، به عنوان یک خواننده، احساس خطر کردید یا هیجان زده شدید؟

هیچ کدام؛ صدای هوش مصنوعی فاقد احساس است و تا به حال صدای درجه یک حرفه‌ای تولید نکرده است. هر چند ممکن است در ظاهر شبیه‌سازی‌هایی انجام دهد که برای برخی شنوندگان جذاب یا حتی شگفت‌انگیز باشد، اما آن لطافت و لرزش درونی که از عمق جان هنرمند برمی‌خیزد در آن شنیده نمی‌شود. وقتی اولین بار صدای تولیدشده با هوش مصنوعی را شنیدیم، بیشتر به صدای طبیعی که خدا به بشر هدیه

کرده فکر کردم و این که این نعمت الهی ریشه در روح و تجربه زیسته انسان دارد. شاید خوانندگان هوش مصنوعی برای مدتی توجه‌ها را به خود جلب کنند، ولی نمی‌توانند جای نسخه حقیقی عمل کنند؛ همان‌طور که هیچ تصویری جای حضور واقعی را نمی‌گیرد، هیچ صدای مصنوعی هم جای نفس زنده انسان را پر نمی‌کند. صدای انسانی حامل خاطره، درد، عشق و ایمان است و همین عناصر است که آن را ماندگار می‌کند.

اگر تهیه‌کننده‌ها قانع شوند که تولید موسیقی با هوش مصنوعی سودآورتر است و به سراغ خواننده‌ها نیند، معیشت خوانندگان به خطر نمی‌افتد؟

اینطوری قسط کار تولید می‌کنند؛ برای اجرا و کنسرت و انتقال احساس نمی‌توانند جای خواننده را پر کنند. حتی اگر قطعه‌ای از نظر فنی بی‌نقص باشد، در صحنه اجرا آن ارتباط زنده و نفس به نفس میان هنرمند و مخاطب شکل نمی‌گیرد. اگر در نظر بگیریم که برای موارد فوق هم با هوش مصنوعی چاره‌ای بیندیشند و بخوانند اجراهای شبیه‌سازی‌شده طراحی کنند، نهایتاً جایگاه شغلی هنرمندان تا حدودی تغییر کرده و شکل آن متفاوت می‌شود، اما من معتقدم روزی با خداست و حتماً خدافکر بنده‌اش هست و از سویی دیگری شک انسان از هوش مصنوعی با هوش‌تر است و مسیرهای تازه‌ای را برای ادامه هنر کشف می‌کند. همان‌خدایی که استعداد را داده، مسیر تازه را هم نشان می‌دهد. شاید نقش‌ها عوض شود، اما ارزش هنر اصیل از بین نمی‌رود و انسان خلاق همیشه می‌تواند راهی برای بروز توانایی‌های خود پیدا کند.

آقای صنعتگر، پس شما معتقدید این موضوع خطری برای آینده شغلی خوانندگان به شمار نمی‌آید؟

شاید هم برای خوانندگان بهتر شود و مخاطبین موسیقی که قطعاً متأثر از احساس و شور واقعی هستند در این مورد به هوش مصنوعی نه بگویند و خواننده‌موردعلاقه خود را به هوش مصنوعی ترجیح دهند. چه بسا این اتفاق باعث شود ارزش صدای انسانی و اجرای زنده بیش از گذشته شناخته شود. اگر هم هوش مصنوعی پیروز این میدان باشد، خوانندگان باید به فکر شغل جدیدی باشند، ولی به نظر من این تکنولوژی نمی‌تواند صدای با احساس تولید کند و از آن گذشته همانطور که گفتیم در اجرای صحنه‌ای وزنده از انسان عقب می‌ماند. آن لحظه‌ای که هنرمند روی صحنه با یک نگاه یا یک مکث اشک به چشم مخاطب می‌آورد، چیزی فراتر از محاسبه و الگوریتم است.

به نظر شما بزرگ‌ترین خطر هوش مصنوعی برای خوانندگان چیست؟

تولید آثار سخیف آن‌هم با کلام مستهجن و صداسازی به نام خوانندگان و انتشار آثاری که مخاطب عام نتواند نسخه غیر واقعی صدای تشخیص دهد و زمانی متوجه شود که موسیقی تولیدشده اثر منفی خود را گذاشته باشد. این مسئله می‌تواند به اعتبار هنرمند آسیب جدی وارد کند و اعتماد مخاطب را خدشه‌دار سازد. وقتی مرز میان اصل و بدل مخدوش شود، تشخیص حقیقت دشوار می‌شود و این خطر نه تنها متوجه خواننده بلکه متوجه فرهنگ و سلیقه عمومی جامعه نیز هست. اگر نظارت و آگاهی کافی وجود نداشته باشد، ممکن است آثار بی‌کیفیتی یا مخرب به نام هنرمندان واقعی منتشر شود و پیامدهای اخلاقی و اجتماعی در پی داشته باشد.

و سخن پایانی

قطعاً قدرت انسان که اشرف مخلوقات است از قدرت هر تکنولوژی مصنوعی بیشتر است، فقط باید با تفکر و تلاش خستگی‌ناپذیر ارزش وجودی خویش را نادیده نگیرد و در مقابل دست‌سازه خودش مغلوب نشود. هوش مصنوعی همان‌طور که از اسمش مشخص است مصنوعی و ساخته خود بشر هست؛ حتماً بشر با هوش طبیعی و خدادادی قوی‌تر است. خدای هوش مصنوعی انسان است، ولی خدای انسان خالق هوش و ذهن و اندیشه انسانی است که دست به ساخت مصنوعات می‌زند و به او قدرت تشخیص و انتخاب داده است. انسان نباید مغلوب دستگاه شود، بلکه باید آن را در مسیر رشد و تعالی خود به کار گیرد و همواره با صالت انسانی خویش را حفظ کند.

افتتاح و کلنگ زنی پنج طرح مهم در پتروشیمی شازند

باید مراقب بود تا خون شهدا پایمال نشود نماینده ولی فقیه در استان مرکزی تأکید کرد: چشم‌انداز صادرات غیرنفتی کشور بسیار فراتر از وضعیت فعلی است و کشور ظرفیت آن را دارد که به ۱۰۰ میلیارد دلار و حتی ۲۰۰ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی دست یابد؛ صادرات که افزایش پیدا کند، فشارهای اقتصادی کاهش می‌یابد.

افزایش ظرفیت تولید و زنجیره محصول در پتروشیمی شازند در ادامه گرمی مدیر عامل و عضو هیئت مدیره پتروشیمی شازند به اهمیت و جایگاه این شرکت در بین مجتمع های پتروشیمی کشور اشاره کرد و گفت: مجتمع پتروشیمی شازند به عنوان تولیدکننده متنوع ترین محصولات پلیمری و شیمیایی در کشور ظرفیت تولید سالانه یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن محصول را داراست و این مجتمع با ۱۷ واحد تولیدی،

شهردار کرج از اجرای پروژه «کرج کارت» در آینده نزدیک خبر داد

کرج – محمد رنجبرکهن: شهردار کرج از برنامه‌ریزی به منظور آغاز اجرای پروژه «کرج کارت» در آینده‌ای نزدیک با هدف ایجاد کیف پول و سامانه پرداخت الکترونیک خدمات مرتبط با شهرداری خبر داد و گفت: این پروژه شامل پرداخت‌های شهری در بخش‌های مختلف از جمله کرایه تاکسی و اتوبوس، خودروهای باری، مترو، اماکن تفریحی و رفاهی، روزبازارها و سایر خدمات شهری می‌باشد.

مهرداد کیانی تأکید کرد: با راه‌اندازی «کرج کارت» شاهد شفافیت مالی، کاهش خطاهای انسانی، یکپارچه‌سازی فرآیندهای پرداخت و تسهیل امور شهروندان خواهیم بود. شهروندان می‌توانند با شارژ

ادب و هنر

اخبار

صدای ماندگار الواح گلی

عبدالمجید ارفعی، مترجم زبان های باستانی و از معدود افراد با توانایی رمزگشایی از خط میخی، روز گذشته درگذشت. میراث ماندگار او چه بود؟

گروه ادب و هنر روز گذشته عبدالمجید ارفعی، پژوهشگر برجسته زبان های باستانی و نخستین مترجم ایرانی منشور کوروش، در گذشت. او از معدود متخصصانی بود که توانایی خواندن و ترجمه مستقیم خط میخی عیلامی و اکدی را داشت و سال ها از عمر خود را صرف مطالعه و رمزگشایی گل نبشته‌ها و کتیبه‌های هخامنشی کرد. نام او بیش از همه با ترجمه دقیق و علمی منشور کوروش گره خورده است؛ ترجمه‌ای که با وسواس و وفاداری به متن انجام شد. ارفعی همچنین در پژوهش‌های مربوط به تخت جمشید و متون اداری و اقتصادی باستان نقش داشت و نسل تازه‌ای از پژوهشگران را تربیت کرد. خبر کوتاه بود، اما مسکین؛ «عبدالمجید ارفعی مردی که سال ها صدای خاموش الواح گلی را برای ما خوانده بود، دیگر در میان ما نیست.» او از معدود ایرانیانی بود که می‌توانست خط میخی، عیلامی سومری، اوستایی و پهلوی و اکدی را بدون کمترین خطایی بخواند؛ زبان هایی که هزاران سال خاموش مانده بود. نامش بیش از همه با ترجمه فارسی منشور کوروش به عنوان اولین مترجم این متن گره خورده است؛ متنی که یکی از مهم‌ترین اسناد دوره هخامنشی به شمار می‌رود. زنده‌یاد ارفعی این متن را با دقتی مثال‌زدنی به فارسی برگرداند. همکاری با بنیاد پژوهشی پارسه و پاسارگاد، ساخت تالار کتیبه‌ها در موزه ملی ایران، همکاری با پرویز ناتل خانلری، ترجمه گل‌نوشته‌های تخت جمشید، متون اقتصادی و اداری هخامنشی و کتیبه‌های بیستون تنها بخشی از فعالیت هایش بود. این استاد برجسته سال‌ها به دانشگاه‌ها رفت‌انسل تازه‌ای از ایران شناسان را تربیت کند. شاگردانش می‌گویند مهم‌ترین درس‌ی که از او گرفتند، «وفاداری به متن» بود؛ نه هیجان، نه تفسیرهای شتاب‌زده، فقط سند و دقت. او برای یک عمر تلاش علمی، نشان‌ها و تقدیرهای متعددی دریافت کرد؛ از جمله جایزه «سرو ایرانی» در حوزه میراث فرهنگی. اما شاید بزرگ‌ترین افتخار او، اعتمادی بود که جامعه علمی به نامش داشت. بر اساس اعلام میراث فرهنگی استان شیراز، پیکر استاد روز شنبه ۹ اسفند در آرامگاه حافظ (حافظیه) و در جوار حافظ شیرازی به خاک سپرده می‌شود.

دکترین نوین مدیریت شهری در مسیر شفافیت

به گزارش اداره ارتباطات و امور بین الملل شهرداری کلاتشهر اراک، دکتر علیرضا محمودی شهردار کلاتشهر اراک، با تبیین سیاست‌های کلان شهرداری در حوزه هوشمندسازی و تسهیل‌گری خدمات، از اتخاذ تصمیمی بنیادین در شورای معاونین بهمن‌ماه خبر داد. وی با اشاره به لزوم تطبیق فرآیندهای داخلی با مصوبات شورای‌عالی معماری و شهرسازی ایران، اظهار داشت: یکی از مطالبات دیرین شهروندان و فعالان حوزه صنعت ساختمان، کاهش زمان بروکراسی اداری و ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری بود. امروز مقتضایم اعلام کنیم که با بازنگری در ساختار صدور مجوزها، فرآیند صدور پروانه در شهرداری اراک به سمت یک نظام "سه‌مرحله‌ای" و هوشمند حرکت کرده است که بر پایه شفافیت مطلق بنا شده است.

دکتر محمودی با تشریح فلسفه این اقدام استراتژیک افزود: رسالت اصلی ما در این طرح، تفکیک حقوق شهروندی از الزامات اجرایی است. بزرگ‌ترین دستاورد این رویکرد جدید، صدور "پروانه شهرداری" در مرحله نخست است. این پروانه با اعتبار دو ساله، به عنوان یک سند معتبر قانونی، ضوابط شهرداری و تعرفه‌های عوارض را برای مالک تثبیت می‌کند. به عبارتی دیگر، شهروندان اراکی از این پس دغدغه تغییر ضوابط و افزایش تعرفه‌ها در طول فرآیند تهیه نقشه‌های فنی را نخواهند داشت و حقوق آن‌ها در برابر نوسانات پخشنامه‌ای کاملاً مصون می‌ماند. شهردار اراک در ادامه با پیوند این طرح به سیاست‌های کلان ملی تصریح کرد: در راستای اجرای دقیق "قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول"، شهرداری اراک مکلف است نقشه‌های معماری مصوب را در سامانه‌های حاکمیتی بارگذاری کند. این اقدام نه تنها مسیر فساد را مسدود می‌کند، بلکه اعتبار اسناد ساختمانی را در نظام‌های ثبتی دوچندان خواهد کرد. ما به دنبال شهری هستیم که در آن، سرعت در خدمت‌رسانی فدای کیفیت نشود و نظام سه‌مرحله‌ای، دقیقاً نقطه تعادل میان سرعت اداری و دقت مهندسی است.

دیجیتال موجب افزایش شفافیت، سرعت، دقت و آسایش در زندگی شهروندان می‌شود و گامی مؤثر در مسیر تحقق شهر هوشمند به شمار می‌آید به گفته این مسئول، مزایای پرداخت‌های دیجیتال برای شهروندان شامل صرفه‌جویی در زمان «پرداخت سریع و بدون نیاز به پول نقد»، کاهش ریسک سرقت یا مفقودی پول «امنیت بالاتر در تراکنش‌ها»، افزایش شفافیت مالی «ثبت خودکار تراکنش‌ها، جلوگیری از خطا و سوءاستفاده»، مدیریت مالی هوشمند «امکان پیگیری هزینه‌ها و گردش حساب»، سازگاری با سبک زندگی شهری مدرن «سهولت در استفاده از خدمات متنوع تنها با یک کارت»، حمایت از محیط زیست «کاهش نیاز به چاپ رسید و اسکناس» است.